

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ea însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chisetiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Însoțire de credit (Vestem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Izvorul (Sângeorgiu), Izvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoitul, Noiana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de impr. și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Măndăștur), Săcana, Sătămăreana, Sebeșana (Caransebeș), Șoimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul săs.), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercădiana, Silvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Târnavăana, Țibleșana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgheana.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Afacerile de bancă și abundența de numărar.

Cine a urmărit cu atențiune desvoltarea afacerilor de bancă în timpul din urmă, a putut observa un fenomen interesant, care nu poate fi trecut cu vederea și pe care suntem datorii a-l semnală, discuta și apretia la timp. E vorba de *abundența de numărar*, ce se arată la băncile din patria noastră și deci și la cele mai multe din institutele noastre financiare, abundență care începe a preocupa serios cercurile oamenilor de specialitate. Și nu fără motiv. Abundența de numărar, provenită din replătirea pretensiunilor active ale băncilor, reduce în mod însemnat afacerile acestora și cu ele venitul lor. Reducerea veniturilor, la rândul său, nu poate fi indiferentă pentru conducerea unei bănci și de aceea ne ținem de datorință să discutăm și noi chestiunea afacerilor de bancă în raport cu abundența de numărar și să o apreciem din punct de vedere al intereselor băncilor și finanțelor noastre.

Abundența de numărar, ce o vedem la mai toate băncile din patrie, este rezultatul firesc al stărilor excepționale, în cari am intrat și ne găsim de mai bine de un an de zile. Cele mai însemnate mijloace de producțiune: vitele și uneltele de transport au fost prefăcute în numărar odată cu declararea mobilizării puterii armate și mai târziu prin recvirări. Singur numai aceste mijloace de producțiune — prefăcute în bani — au adus în circulație sume enorme. Să mai adaogăm pe lângă acestea și

prețurile urcate obținute pentru articolii de consumațiune, precum și pentru materiile necesare la liferările militare și ne vom explica fără greutate cauzele abundenței de numărar.

Multă vreme sumele de bani, ajunse în circulațiune în modul arătat mai sus, erau reținute de proprietarii lor, cari din diferite motive le strâneau nefolosite. Dar în timpul din urmă însă și mai cu seamă dela victorioasa ofensivă a armatelor centrale contra celor rusești, sumele acestea au început să fie din ce în ce mai mult întrebuințate și anume, parte pentru replătirea de împrumuturi, parte pentru a fi făcute depozite fructifere. Prin aceasta și-a luat ființă și la băncile noastre acea abundență de numărar, de care am amintit la începutul acestor rânduri.

Cu sumele primite, băncile începură să își achite succesiv angajamentele passive: reescontul și alte credite de acest fel. Achitările acestea au urmat și urmează mereu, așa că multe dintre bănci și au replătit toate angajamentele, adunându-și totodată și însemnate rezerve în numărar, fie în casele proprii, fie ca bonuri la alte bănci.

Intre astfel de împrejurări, nu e mirare, dacă mulți se întreabă, ce va fi și unde vom ajunge dacă numărarul va continua să se aglomereze la bănci? Răspunsul este simplu. Acele bănci cari mai au angajamente passive să caute a le achita total, iar eventualele surplusuri să le depună la băncile noastre mai mari, câtă vreme acestea le pot primi. Altceva deocamdată, după părerea noastră, e greu de făcut. Să se bu-

cure că scapă de creditele străine, reesconturi, conturi curente etc., credite, cari în trecut le-au pricinuit adeseori multă bătaie de cap. Tot asemenea să fie mulțumite dacă își vor putea plasa surplusurile de numărare la bănci mai mari.

Dar ni se va răspunde, că prin replătirea reescontului și a altor credite se reduc afacerile și se micșorează venitul. Nu mai puțin se micșorează venitul și prin plasarea numărării de prisos la băncile mai mari, cari — cum se știe — de cele mai multe ori plătesc o dobândă mai mică ca aceea ce o plătesc institutele mai mici. Adevărat. Ne dăm și noi foarte bine seama, că reducerea profiturilor va fi greu de suportat, mai cu seamă în împrejurările prezente, când scumpetea generală ne constrânge să ținem seamă de orice resursă de câștig. Cu toate acestea, în cazul dat, trebuie să ne preocupăm înainte de toate chestiunea băncilor, a existenței și viitorului lor și numai după aceea a veniturilor. Din acest punct de vedere judecând, susținem, că pentru a produce câștiguri, oricât de greu de suportat e reducerea afacerilor, nu e permis a riscă nimic. Nu e permis a intra în afaceri nouă, necunoscute și cu rizic. Nu e permis a face nici un plasament, despre care nu avem cea mai mare siguranță. Tot ce ar putea fi îngăduit ar fi acordarea de credite, întrucât se oferă garanții reale. Cum însă de prezent credite nu se cer, trebuie să rămânem la linia de conduită stabilită în cele precedente, să ne replătim angajamentele și să ne așezăm surplusurile de bani la bănci mai mari. Aceasta este tot ce putem recomanda băncilor noastre între împrejurările de azi.

Faptul, că la băncile ale căror afaceri se vor reduce, veniturile vor fi mai mici ca în trecut, cum am zis mai sus, nu trebuie să ne îngrijoreze și cu atât mai puțin nu trebuie să ne surprindă. Aceasta e natural să se întâmple, mai cu seamă dacă băncile noastre vor face bilanțurile lor, pe baza aceluiași principii solide ca în trecut. Urcarea veniturilor prin afaceri nouă, noi nu o recomandăm. Recomandăm însă realizarea afacerilor vechi, din diferite motive, restante, realizare care ar putea ajuta mult — prin încassarea de camete întârziate — urcarea veniturilor. Tocmai de aceea asupra chestiunii veniturilor vom reveni în unul din numerii viitori ai revistei noastre, când, credem, vom isbuti să arătăm căile și mijloacele, prin cari băncile noastre vor putea să-și realizeze în măsură mai corăspunșătoare fructele capitalurilor lor.

Rolul banilor în timpul războiului.

Se știe că războiul reclamă bani mulți, foarte mulți. De aceea, înainte de războiu, toată lumea eră îngrijată, că de unde și cum se va agonisi spuza de bani necesară pe seama războiului. Temerea generală nu eră întemeiată; căci, iată, a trecut un an dela începerea războiului și lipsa de bani nu se simte. Din contră banul circulă într'o abundență mai mare decât oricând altădată.

Azi articolele de prima necesitate: pâinea, mămliga, carnea, hainele, încălțăminte, animalele de lucru etc. au ajuns la prețuri nemaipomenite. Astfel tocmai în acest timp critic de războiu, banii au ajuns pretutindeni marfa cea mai abondentă, pentru că totul se plătește mai scump: marfă și muncă.

Natural, că și până acum am avut trebuință pentru purtarea războiului, de mulți, foarte mulți bani. Dar cu toate acestea, ei nu s'au împuținat și cu atât mai puțin s'au epuizat sau se vor epuiza. Această împuținare și, mai ales, epuizare a banilor ar duce la ruină și perire.

Dar, precum se știe, banul este numai un *măsurător al valorii* și un *semn al valorii*. El nu este un obiect nemijlocit pentru scop. Banul nu se poate nici mânca, nici nu ne putem îmbrăca cu el; el este numai un mijloc pentru scop. Ceice poartă războiu astfel îl și întrebuintează, adecă ca măsurător al valorii și ca semn al valorii obiectelor necesare la purtarea războiului.

Banul trece din mână în mână ca contravaloare pentru bunuri câștigate, sau pentru anumite prestațiuni.

Circulația banilor se aseamănă foarte bine cu circulația sângelui. Precum sângele prin circulația sa susține corpul, în care aici dă rămă, dincolo, în locul materiilor utilizate, depune altele, necesare reconstruirii diferitelor lui organe, întocmai și banul mijlocește în circulația lui vecinică schimbul mărfurilor între producenții acestora și între consumenți.

Și precum sângele, care se revarsă dela periferia corpului în spre inimă, ca apoi curățit și înviorat să poată, prin un nou impuls, transmite puterea de prestațiune până în cele mai fine arterii ale lui, — așa circulă și banul neîntrerupt în organismul viu al economiei naționale. Și se poate face aceasta de nenumărate ori, fără ca el — practic luat — să se epuizeze.

Dovadă sunt cele două împrumuturi de războiu făcute. Prin contractarea *primului împrumut de războiu* s'au scurs în inima sau cassa țării banii, ce se aflau adunați în corpul statului nostru — ca fruct al activității agricole sau al industriei, sau ca economii în bănci și casse de păstrare, — ca din cassa țării să-și iee iarăș calea spre periferie, în straturile poporului, pentru câștigarea de bunuri pe seama statului.

Și după ce banul a fost întrebuintat în acest înțeles, a ajuns de nou în cassa statului, prin al *doilea împrumut de războiu*, ca din nou, pe calea procurării

de lucruri necesare pe seama acestuia, să se întoarcă în țară, între populațiunea muncitoare.

Acest proces se poate repeta pentru a treia, a patra... sau a zecea oară: e *întotdeauna acelaș ban*, care circulă și produce, fiind numai mutat de ici-colea, nu însă împuținat.

Dar ce face banul în timpul plasării sale repetate? El marchează totdeatăteori acceptanților săi prestațiunea făcută în favorul statului. Capitalul, care a ajuns în mâinile noastre, confirmă, că noi am dat statului un fel de marfă, pe care am posedat-o odată, sau că noi i-am pus la dispoziție, pentru o perioadă de timp, munca noastră, pe care am fi putut-o folosi în interesul nostru propriu.

Trecând acum de nou la stat banul astfel câștigat, ca el să poată fi întrebuințat mai departe drept capital de investiție, obținem pentru el o obligație de stat pentru împrumutul de războiu, care deasemenea este valoare, pentru că poartă acelaș semn, ca și capitalul, cu care ea a fost plătită.

De sine se înțelege, că cu cât se repetă mai des și în măsură mai mare acest fel de transacții, cu atât crește mai mult sarcina de interese, ce statul ia îndatorirea să plătească.

Deci, prin cheltuielile de războiu banii, peste tot nu se împuținează, ci se *sporește datoria statului*, crescând sarcina intereselor în legătură cu această datorie.

Câteodată, se întâmplă că, banii dispar pentru scurt timp, dar nu se împuținează.

Ca perduți se consideră numai banii, prin cari se achită datorii afară din țară; aceasta este, de fapt, singura cale a împuținării banilor noștri, anume scurgându-se în afară pentru bunuri sau prestațiuni, pe cari obștea cetățenilor nu le poate produce, în propria țară.

Din norocire, aceste sume acum nu sunt așa de mari ca să ajungă în timp apropiat o primejdie pentru economia noastră națională.

Este, poate, un noroc, că importarea multor articole, cari nu sunt de neapărată trebuință vieții, este întreruptă, neputându-se face din cauza războiului.

Nevoia ne învață să trăim și fără articole de lux, plătite cu bani grei, și să ne îndestulim numai cu lucruri neapărat necesare.

Din acest punct de vedere considerată, blocada făcută puterilor centrale se poate socoti drept o binecuvântare. Prin aceasta rămân multe milioane în țară și populațiunea trebuie să se obicinuiască a economisi și a se îndestul numai cu produsele indigene.

*

Cerințele principale ale războiului sunt de două feluri. Intâi acelea, cari cad în competența intendențurii militare, pentru susținerea vieții și sănătății, iar în a doua grupă se numără mijloacele de războiu, necesare pentru a păgubi și nimici pe dușman.

Articolele principale, aparținătoare grupei prime, ca pâinea, legumele, carnea, adecă, în înțeles mai larg,

articolele pentru hrană, grație caracterului agrar al țării noastre — în urma prospectelor favorabile ale recoltelor din acest an în Austro-Ungaria și Germania — sunt a se privi ca fiind îndestulitoare până la recolta anului 1916. Cu atât mai mult că, din experiențele anului trecut, am învățat a cruță și cruțarea se va face chiar dela început pe întreagă linia; nu cum s'a întâmplat în anul trecut, când a trebuit să se facă experimentări la tot pasul, în acelaș timp și anul economic trecut fiind inferior celui de față, și cu toate acestea lipsă prea simțită, și cu atât mai puțin criza nu s'a declarat.

În ce privește îmbrăcămintea ostașilor, deasemenea s'au luat dispoziții, în țară, ca nimica să nu lipsească.

Astfel, aceste două feluri de trebuințe se satisfac în țară și banii noștri nu se străcoară în alte țări.

Ce privește grupa a doua adecă a armamentului, a muniției și indeosebi a explozivelor — așa de mult întrebuințate în războiul modern — Austro-Ungaria și Germania nu au dus și nu vor duce lipsă de ele în acest războiu.

Mai degrabă ar putea să lipsească arama necesară trebuințelor de războiu. Dar industria Germaniei a ajuns așa de departe, că ea poate înlocui multe obiecte de aramă cu obiecte de oțel. Nu vom duce lipsă nici de benzină, petrol, oleu brut etc., mulțumită recuceririi Galiției, unde se află izvoare abondente de petrol.

Astfel nici intendantura, nici statul major general nu vor ajunge în situația să deie banul peste graniță; iar ceea ce Austro-Ungaria și Germania au dat până acum străinătății pentru articole necesare războiului abia face — după calculul specialiștilor — 2—3% din cheltuielile totale.

De aici se vede, că situația economică-financiară a țării în genere e favorabilă și că puterea financiară a monarhiei pentru a putea continua războiul este departe de a fi epuizată.

Dela „Solidaritatea“.

— Ședința plenară a direcțiunii. —

Direcțiunea „Solidarității“ s'a întrunit Duminică în 29 I. tr. în ședință plenară. De astădată ședința s'a ținut în Arad, sub prezidiul vice-președintelui, d-l Sava Raicu, directorul „Victoriei“. La ședință au participat d-nii Dr. Cor. Pop, Dominic Rațiu, Const. Popp și secretarul Ioan I. Lăpedatu. Alți membrii n'au putut veni.

În această ședință, secretarul „Solidarității“ a prezentat un *raport despre activitatea însoțirii* în anul trecut, raport care s'a publicat în numărul precedent al acestei reviste. Raportul a fost discutat în detalii și în legătură cu el s'au luat mai multe hotărâri de interes pentru băncile asociate. Articolul prim din

numărul de față al „Revistei Economice“ încă este o urmare a acestor hotărâri. Altele vor urma.

S'a prezentat apoi *bilanțul anual și contul profit și pierdere*, cari se publică la alt loc al revistei noastre. În legătură cu aceste încheieri, direcțiunea a decis, ca oricât de insuficiente sunt venitele însoțirii (abiă Cor. 3,000) față de trebuințele ei, să nu pună în vigoare hotărârile anterioare ce aveau de scop augmentarea isvoarelor de venit. Astfel — între altele — nu se vor urca abonamentele la „Revista Economică“, deși hârtia și tiparul s'au scumpit foarte mult și nici prețul „Anuarului băncilor“ care va continua să apară în forma de până acuma. S'a decis apoi ca fondul pentru biroul de informațiuni să nu se mai administreze ca depunere independentă, ci să se introducă în părțile constitutive ale bilanțului însoțirii.

Direcțiunea s'a mai ocupat apoi cu *diferite chestiuni interne*, cari s'au ivit în cursul timpului. În sfârșit s'a ocupat și a decis, că cu toate greutățile de comunicațiune, să se țină *adunarea generală* încă în cursul lunii Septembrie.

Profităm de ocazie pentru a ruga băncile asociate cari n'ar putea participa la această adunare prin reprezentanții lor, să trimeată plenipotențe biroului „Solidarității“, ca să se poată ține adunarea, să nu fim siliți a o amâna.

La chestiunea valorizării vitelor.

Intr'un număr anterior al nostru am atras atențiunea proprietarilor de vite asupra împrejurării, că, în urma împuținării contingentului de vite, provocată de consumul mărit al armatei, prețul urcat al vitelor se va menține încă multă vreme și i-am sfătuit să nu-și vândă vitele.

Revista agrarienilor maghiari, „Gazdaszövetség“, ocupându-se într'un număr recent al ei cu această chestiune, zice, că primejdia, ce invoalvă împuținarea contingentului de vite de prăsilă este mult mai mare decât să o poată delătură zilele fără carne, impuse de guvern și opreliștea referitoare la tăierea vițelor.

Numita revistă cere direct intervențiunea organelor statului, în contra vânzării vitelor de prăsilă, dar avertizează totodată și pe înșiși proprietarii de vite de a-și vinde — spre paguba lor proprie — vitele de prăsilă.

Este adevărat — zice „Gazdaszövetség“ — că de prezent vitele au un preț extraordinar de urcat, dar este în rătăcire celce crede, că după războiu își va putea cumpăra mai ieftin vitele, de cari va avea nevoie. Prețul cailor, cu siguranță se va reduce în măsură însemnată, după războiu, căci armata se va degaja de mii și sute de mii de cai, de cari se servește de prezent. *La reducerea prețului vitelor însă nu se poate conta.* Din contră este foarte probabil, că în locul vitelor vândute acum vor trebui acurate alte vite, cu prețuri mult mai urcate. La importul de vite de prăsilă din Elveția să nu conteze proprietarii, căci

Elveția încă va putea exporta numai un număr restrâns de vite, astfel că țara va fi avizată a-și întregi contingentul de vite din puterile proprii, ceea ce este nu numai o problemă grea, dar reclamează și timp îndelungat.

Atragem din nou atențiunea proprietarilor noștri de vite, a poporului nostru dela sate, asupra acestei probleme atât de importante pentru viitoarea lor existență și propășire.

Băncile revizuite prin revizori experți în 1914—1915.

Lista institutelor noastre de bani, membre ale „Solidarității“, revizuite în cursul anului 1914—1915 prin revizori-experti, publicată în numărul nostru ultim, se mai întregește cu următoarele:

„Banca Poporală“, Arpașul-de-jos, revizuită prin d-l Sofroniu Roșca

și „Bocșana“, Bocșa-montană, revizuită prin d-l Mateiu C. Jiga.

Cu aceste două numărul institutelor de bani revizuite de revizori-experti în cursul anului 1914—1915 se urcă la 30.

Cursuri comerciale pentru soldați schilavi.

În temeiul unei ordonanțe recente a ministeriului de războiu (Nr. 192,815/915) se vor deschide în toamna aceasta în Budapesta cursuri speciale comerciale pentru ofițeri, aspiranți de ofițeri, precum și pentru soldați de rând, gradați și negradați, aparținători armatei comune, honvezimii, gloatei și jandarmeriei, cari în urma vulnerărilor primite pe câmpul de războiu s'au schilăvit și nefiind apti pentru ocupațiile lor de până acum vor fi necesități a-și schimba cariera.

Vor fi mai multe feliuri de cursuri: pentru ofițeri și pentru soldați.

La cursurile comerciale pentru ofițeri se pot înscrie — fără considerare la studiile lor anterioare — toți ofițerii și aspiranții de ofițeri activi, în rezervă și dela gloate, cari doresc să-și aleagă ca mijloc de existență una din ocupațiunile aparținătoare branșei comerciale. Cursurile sunt gratuite.

Cursuri speciale se deschid pe seama subofițerilor și soldaților negradați, cari au absolvat 8 clase gimnaziale sau reale ori au luat bacalaureatul la vre-o astfel de școală.

Alte cursuri vor fi pentru ostași nenorociți în războiu, subofițeri și negradați, cari pot documenta absolvarea a cel puțin 4 clase a unei școli medii sau civile. Cursurile acestea asemenea sunt gratuite și se vor forma prin ele manipulanți și alți funcționari ajutatori.

Se va deschide la 11 crt. în Budapesta un curs comercial superior de 10 luni, pentru ofițeri și aspiranți de ofițeri, fie activi, fie în rezervă sau la gloate, cari dorind a se feriți pe cariera comercială, voiesc să-și câștige în acest scop un atestat de școală comercială superioară.

Ascultătorii acestui curs vor fi admiși, după terminarea cursului la examen de maturitate (bacalaureat) și provăzuți, în caz de reușită, cu testimoniu de maturitate de școala comercială superioară.

Ofițerii și aspiranții de ofițeri, activi, în rezervă sau dela gloate schilăviți în războiu au afară de acestea favorul, că se pot anunța, pentru înscriere la Academia comercială, al căreia curs este de 2 ani — fără a li-se cere vre-o dovadă asupra studiilor anterioare sau vre-un examen de primire sau de diferință. Scutirea de taxele școlare este și aici asigurată.

Ceice doresc să fie admiși la vreunul din cursurile enumerate aici, trebuie să-și prezinte rugărilor, fără amânare, la Comisiunea pentru îngrijirea ostașilor schilavi și ologi („Csonkitott és béna katonákat gondozó bizottság) în Budapesta, V, Hold-utca 16.

Moratoriul extern în România — prolongit.

Prin decret regal s'a prolongit moratoriul pentru străinătate, ce a expirat la 10 August a. c. st. v., cu 4 luni, adecă până la 10 Decemvrie 1915.

Prevederile legii în privința amânării plăților pentru străinătate sunt următoarele:

Se acordă societăților comerciale sau civile, băncilor, comercianților, precum și ôri căror altor persoane pentru îndeplinirea angajamentelor bănești provenite din afaceri comerciale sau civile, cari au fost contractate cu străinătatea direct ori prin reprezentanți sau prepuși din țară, înainte de data depunerii acestei legi, plătitibile în țară sau străinătate, o amânare de plată de patru luni dela data scadențelor.

Pentru creanțele fără termen sau pentru cele scăzute înainte de depunerea acestei legi, fie că s'a făcut sau nu acțiuni ori s'au obținut hotărâri, termenul de amânare de patru luni se socotește dela 10/23 Decemvrie 1914.

Dobânzile convenționale sau în lipsă de convențiuni, o dobândă echivalentă cu scontul oficial al Băncii Naționale, mărit cu 1 la sută,* va curge în tot timpul acestei amânări din ziua scadenței până la achitare, dacă nu există vre-o convențiune contrarie între părți.

Vor beneficia de această amânare giranții și toți ceilalți obligați.

În timpul acestei amânări nici un protest nu se va putea face, nici o acțiune nu se va putea intenta, nici o declarare în stare de faliment nu se va putea pronunța de către instanțele judecătorești pentru neplata datoriilor comerciale mai sus specificate. Se va continua însă procedura falimentelor deja declarate.

La expirarea termenului de patru luni, socotit dela 10/23 Decemvrie 1914, se vor putea acorda alte noi amânări de câte patru luni sau mai mici de patru luni după necesitate, prin decret regal, după propunerea ministrului de justiție, autorizat în mod prealabil printr'un jurnal al consiliului de miniștri.

Tot în această formă se va putea ridica moratoriul deja acordat.

Chiar după ridicarea acestui moratoriu, ministrul de justiție, autorizat de consiliul de miniștri, va putea fi împuternicit ori când a decretă un moratoriu față de țările, ce ar decretă ele însăși o amânare de plată față de creditorii străini.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 4 Septemvrie 1915.

Situația pieței internaționale de bani este tot neschimbată. În Berlin s'a observat în ultimele zile oarecare ușurare. Discontul privat a cotat $3\frac{5}{8}\%$, pe când în London a fost de $4\frac{1}{2}\%$.

În piața internă încă nu este nici o schimbare. Cererile continuă a fi moderate. Discontul privat a cotat în Viena pentru material de prima bonitate 3% , iar în Budapesta $3\frac{5}{8}\%$ — $3\frac{3}{4}\%$.

AFACERI DE DARE.

Cererile pentru scutirea de serviciu militar sunt libere de timbru. În sensul unei ordonanțe recente a ministrului de finanțe, petițiile pentru scutirea de serviciu militar, precum și acluzele lor, sunt libere de timbru. Ministrul a îndrumat tot odată organele financiare să nu mai ridice în viitor repert pentru lipsa de timbru de pe astfel de petiții, iar reperturile deja ridicate să le abscrie din oficiu.

CRONICĂ.

Oarele de oficiu la „Albina“ Centrala în Sibiu se țin, cu începere dela 1 Septemvrie a. c. st. n. dela 8—12 a. m. și 3—5 p. m.

*

Nu rețineți bucatele de prisos! Cumpărările de cereale, direct dela producători, pentru trebuințele consumului, precum se știe, sunt admise numai până la 15 Septemvrie a. c., după care termen va putea face cumpărări de cereale, exclusiv numai societatea pentru produse de războiu întemeiată de guvern, care societate are și drept de secuestrare asupra rezervelor de cereale ale producătorilor.

Pröducenții noștri, poporul nostru dela sate vor lucra deci în interesul lor propriu, dacă nu vor reținea pentru mai târziu prisosul lor de bucate, așteptând prețuri mai bune, ci vor scoate la vânzare până la 15 Septembrie a. c. rezervele, ce întrec trebuințele lor casnice și gospodărești, căci prețul cerealelor nu numai nu va mai crește, ci din contră va scădea, iar în caz de secuestrare pe seama societății pentru produse de războiu, aceasta are chiar dreptul a le plăti cu un preț redus, cu K 1.— sub prețul maximal fixat de autorități.

Noue dispoziții referitoare la import și export.

Guvernul a publicat cu data de 24 August a. c. două ordonanțe, Nr. 3117/1915 M. E. și 3118/1915 M. E. Prin cea dintâiu a suspendat taxele vamale de import: pentru cai; apoi pentru făină și alte măcinate, dacă sunt destinate pentru comerțul de detail sau sunt indicate ca alimente; mai departe pentru hârtie în suluri, perocid și neradol.

Prin a doua ordonanță se interzice între altele exportul următoarelor articole: a galițelor de tot soiul, a smochinelor, strugureilor, strugurilor, lămâilor, a zămii de lămâie, a stofelor: de bumbac și de catifea; a rufelor bărbătești și de pat, a pânzăturilor, a plapomelor de lână și a țoalelor; a uniformelor de orice soi, a ranițelor de turiști și a ciuelor mari de ghetete.

Circulația monetelor. În cuartal II al anului curent s'au monetizat: 3.934,434 piese à K 1.—, 4.440,000 piese à 10 fileri și 1.294,363 à 2 fileri în valoare totală de K 4.404,321.26. S'au remonetizat monete în valoare totală de K 312,288.60. În circulație s'au pus: 292 piese à K 5.—, 3.823,218 piese à K 1.—, 4.000 piese à 20 fileri, 4.452,000 piese à 10 fileri, 1.082,000 piese à 2 fileri și 29,368 piese à 1 filer, în valoare totală de K 4.290,613.68. Valoarea totală a monetelor bătute până la 30 Iunie a. c. reprezintă în piese de argint, suma de K 131.475,657, în piese de nichel și alpaca suma de K 25.674,900.30, în piese de aramă K 8.002,253.26, în total K 165.152,810.56.

Noul împrumut de războiu al Germaniei. Dieta imperială germană a votat pentru scopurile războiului, lângă suma de 20 miliarde votată deja mai înainte — alte 10 miliarde Marce. Suma totală ce stă la dispoziția guvernului imperial german, pentru războiu, este deci de 30 miliarde. Din primul împrumut s'au realizat 4.5 miliarde, iar din al doilea 9.1 miliarde, astfel mai stau la dispoziție 16.4 miliarde Marce.

Noul împrumut va fi, ca și cele anterioare, cu 5%, iar cursul de emisiune 99%. Împrumutul prim, precum se știe, s'a emis cu cursul de 97 $\frac{1}{2}$ %, iar al doilea cu 98 $\frac{1}{2}$ %.

Monete à 5 Pfennig-i din fier se vor bate în Germania, conform unei hotărâri recente a consiliului federal.

Comerțul extern al monarhiei austro-ungare. În cuartalul II al anului curent comerțul exterior al monarhiei noastre prezintă următoarele cifre:

	IMPORT:	
	1915	1914
	milioane coroane	
Aprilie . . .	202.1	325.—
Maiu . . .	177.3	334.4
Iunie . . .	185.0	315.3
Total: K	565.2 mil.	974.7 mil.

	EXPORT:	
	1915	1914
	milioane coroane	
Aprilie . . .	93.9	226.7
Maiu . . .	76.1	235.6
Iunie . . .	62.2	221.—
Total: K	232.2 mil.	683.3 mil.

Cu cifrele cuartalului I de K 484.8 mil. la import și de K 293.3 la export, importul total al cuartalului I 1915 se urcă la 1050 mil., iar exportul cu 525.5 milioane.

Recolta mondială a cerealelor. După datele adunate de „Institutul internațional de agricultură“ din Roma, producția *grâului* în 1915 e socotită pentru Anglia și țara galiilor, la 17.065,207 quintali (107, 3 la sută față de anul trecut); pentru Italia, la 52.000,000 (112 8 la sută); pentru Rusia europeană afară de Polonia, la 82.056,440 quintali de grâu de toamnă (140, 3 la sută față de producția corăspunsătoare din 1914); pentru Elveția, la 1.062.000 (119, 1 la sută și pentru Statele-Unite la 262.090,080 cuprinsându-se și grâul de toamnă și de primăvară, corăspunând la 110, 8 la sută față de producția din 1914.

Secara. — În Rusia europeană, afară de Polonia, 239.210,080 quintali, adică 119, 6 la sută față de 1914. Se confirmă datele publicate anterior de institut după care Italia are 1.200,000 (89, 8 la sută și Elveția 535 mii (112, 1 la sută).

Orzul. — Se confirmă datele publicate anterior pentru Italia 2 milioane quintali (adecă 132, 8 la sută față de 1914); pentru Elveția 130,000 (adecă 113, la sută și pentru Japonia 21.230,000 adică 106,7 față de 1914). Producția Angliei s'ar socoti la 9.567,987.85, 4 la sută, a Statelor-Unite la 45.285,760 (106, 7 la sută).

Ovăsul. — Anglia 42.879,826 quintali (95, 3 la sută). Statele-Unite, 303.064,850, (122, 6 la sută). Italia, 4.500,000 (155, 0 la sută).

Porumb și orez. — Statele-Unite au 714.734,140 și 6 milioane 123,600 adică 105, 3 la sută și 120, 9 la sută față de 1914.

Pentru celelalte țări deși nu sunt încă datele suficiente, se prevede totuși o bună recoltă a cerealelor.

„Banca Națională a României“. Situațiunea sumară la 8 August 1915 în comparație cu 9 August 1914 prezintă următoarele cifre:

Activ: Stoc metalic: Lei 268.962,579 și anume: aur (monete) Lei 167.723,269, aur depozitat L 25.220,000,

aur (lingouri) L 205,000, disponibil și trate considerate ca aur L 75.814,310, (în 1914 L 207.736,561 anume: aur (monete) L 151.110,784, aur depozitat —, aur (lingouri) —, disponibil și trate cons. ca aur Lei 56.625,777). Argint și diverse monete: Lei 461,156 (în 1914 Lei 770,895). Efecte scontate Lei 205.077,431 (în 1914 Lei 252.768,216). Imprumuturi pe efecte publice în cont-curent: L 48.772,791 (în 1914 L 87.964,340). Imprumul Statului de 15 mil. fără dobândă (1901): Lei 11.273,958 (în 1914 L 11.273,958). Imprumul în cont-curent pe bônuri de tezaur 3% aur (1914 și 1915): L 232.479,892 (în 1914 Lei —). Efectele cap. social: Lei 10.699,576 (în 1914 Lei 11.999,357). Efectele fond. de rezervă: Lei 16.411,177 (în 1914 Lei 16.762,877). Efectele fondului amort. imobil., mobil. și mașinilor Lei 3.956,681 (în 1914 Lei 4.036,281). Imobile Lei 6.738,025 (în 1914 Lei 6.730,213). Mobiliar și mașini de imprimerie: Lei 1.111,152 (în 1914 Lei 1.086,151). Cheltuieli de administrație: Lei 584,482 (în 1914 Lei 314,031). Efecte și alte valori în păstrare: Lei 138.845,041 (în 1914 Lei 136.966,592). Bônuri de tezaur 3% aur în gaj p. Impr. Statului: Lei 300.000,000 (în 1914 Lei —). Efecte în gaj și în păstrare provizorie: Lei 158.944,609 (în 1914 Lei 205.668,022). Conturi curente: Lei 20.463,763, (în 1914 Lei 31.428,999). Conturi de valori: Lei 22.776,516 (în 1914 Lei 23.295,719). Conturi diverse: L 35.314,516 (în 1914 Lei 6.432,066).

Pasiv: Capital: L 12.000,000 (în 1914 L 12.000,000). Fond de rezervă: L 39.780,616 (în 1914 L 37.179,870). Fondul amort. imobil., mobil. și mașinilor: L 5.907,700 (în 1914 L 5.526,192). Bilete de bancă în circulație L 685.452,535 (în 1914 Lei 510.844,260). Profit și Pierdere: L 4.902,667 (în 1914 L 3.810,594). Dobânzi și beneficii diverse: Lei 1.683,062 (în 1914 Lei 1.631,390). Conturi-curente și recepise la vedere: Lei 63.706,804 (în 1914 Lei 31.380,090). Efecte și alte valori de restituit: Lei 597.789,804 (în 1914 Lei 342.634,614). Conturi diverse: Lei 71.650,312 (în 1914 Lei 60.227,268).

Taxa: Scont 6%, dobânda 7%.

SUMAR.

Afacerile de bancă și abundența de numărar. — Rolul banilor în timpul războiului. — Dela „Solidaritatea”. — La chestiunea valorizării vitelor. — Băncile revizuite prin revizori experți în 1914—1915. — Cursuri comerciale pentru soldații schilavi. — Revista financiară: Situațiunea. — Moratoriul extern în România — prelungit. Afaceri de dare: Cererile pentru scutirea de serviciul militar sunt libere de timbru. Cronică: Orele de oficiu la «Albina» Centrala în Sibiu, Nu rețineți bucatele de prisos, Noue dispoziții referitoare la import și export, Circulația monetelor, Noul împrumut de război al Germaniei, Monete à 5 Pfennig-i din fier, Comerțul extern al monarhiei austro-ungare, Recolta mondială a cerealelor, Banca Națională a României.

„ARDELEANA”, instituit de credit și de economii societ. pe acții, Orăștie.

AVIZ.

Institutul reduce cu 1 Octomvrie c. etalonul la depuneri cu o jumătate de procent. Darea o plătește institutul.

Depuneri nouă primește cu 5%.

Orăștie, la 25 August 1915.

Direcțiunea.

„CRIȘANA”, instituit de credit și economii, societate pe acții în Brad.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui *post de practicant* la centrala institutului «Crișana» din Brad, se publică concurs cu termen *până la 8 Septemvrie st. n. a. c.*

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

- salariu K 1,200;
- 15% adaus de scumpete după salariu;
- tantiema statutară.

Dela reflectanți se recere ca să documenteze că au absolvat o școală superioară de comerț cu examen de maturitate, că posed în afară de limba română, limba maghiară eventual și cea germană, în scris și vorbit.

Cei cu praxă de bancă vor fi preferiți.

Postul e a se ocupa imediat după alegere, sau cel mult la 20 Septemvrie a. c.

(2—2)

Direcțiunea.

„MARAMURĂȘANA”, instituit de credit și economii, societate pe acții în Sighetul-Marmației.

CONCURS.

«Maramurășana» instituit de credit și economii societate pe acții în Sighetul-Marmației publică concurs pentru *postul de contabil*, după ce contabilul ales, din cauze neprevăzute, nu și-a putut ocupa postul.

Salariul anual 2400 cor., bani de cuartir 600 cor. și tantiemă statutară, eventual adaus de plată.

Dela concurenți să cere absolvarea «Școlii comerciale», atestat de maturitate, praxă — să poată lucra independent, cunoașterea limbilor română, germană și maghiară și cauțiune 2000 cor.

Petițiunile de concurs sunt a se înainta până în 5 Septemvrie a. c., la adresa direcțiunii institutului în Maramarossziget.

Contabilul se alege pe un an de probă.

Postul este de a se ocupa din 15 Septemvrie a. c. Sighetul-Marmației, la 11 August 1915.

(3—3)

Direcțiunea.

„SOLIDARITATEA“,
asociațiune de institute financiare ca însoțire în Sibiiu (Nagyszeben).

CONVOACARE.

In conformitate cu dispozițiunile §-ului 39 din statute, se convoacă prin aceasta

a VII-a adunare generală ordinară

a asociațiunii institutelor financiare ca însoțire „SOLIDARITATEA“

și anume la Sibiiu (Nagyszeben) pe ziua de Duminecă, 19 Septembrie 1915 la orele 10 a. m., în sala de ședințe a Comitetului central al «Asociațiunii».

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării.
2. Numirea unui notar, a doi scrutinători și a doi bărbați de încredere.
3. Raportul direcțiunii, bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghiere.
4. Deciziune asupra bilanțului și votarea absoluturului.
5. Autorizarea direcțiunii cu privire la numirea revizorilor-experti.
6. Alegerea a trei membri în direcțiune.
7. Alegerea comitetului de supraveghiere.
8. Inchiderea adunării.

Sibiiu, la 1 August n. 1915.

Sava Raicu m. p.,
v.-prezidentul «Solidarității».

Notă. Conform §-lui 36 al statutelor, în adunarea generală fiecare membru are atâtea voturi câte cvote fundamentale posedă, cu aceea observare, că mai multe decât 10 voturi nu poate exercita nimeni. Voturile se exercită prin plenipotențiați.

ACTIVA.	Bilanț cu 31 Decembrie 1914.		PASIVA.		
	K	f			
Cassa (Bon în Cont-Curent)	55,990	94	Capital-social: 269 cuote à K 200	53,800	—
Efectele fondului de rezervă	18,900	—	Fond de rezervă	19,403	18
Depun. fondului Biroului de informațiune	19,059	—	Fondul Biroului de informațiune	19,059	—
Diversi debitori	1,944	84	Poziții transitorii	3,602	10
	95,894	78	Profit net	30	50
			95,894	78	

SPESE.	Contul Profit și Perdere.		VENITURI.		
	K	f			
Spese generale	2,950	05	Profit transpus din 1913	25	74
«Revista Economică»	45	33	Interese de capital social	3,750	32
«Anuarul băncilor»	593	77			
Contribuțiune	156	41			
Profit net	30	50			
	3,776	06	3,776	06	

Sibiiu, la 31 Decembrie 1914.

Sava Raicu m. p.,
vice-prezident.

Constantin Popp m. p.,
cassar-contabil, membru în direcțiune.

DIRECȚIUNEA:

Dr. Coriolon Pop m. p.

Dr. Gavriil Tripon m. p.

Dominic Rațiu m. p.

Conturile prezente le-am revăzut, confrontat cu registrele și aflat în ordine.

Sibiiu, la 4 Septembrie 1915.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

N. Ivan m. p., prezid. **Dr. N. Comșa m. p.** **Const. Herția m. p.** **M. C. Jiga m. p.** **P. Stoica m. p.**

La încheierea acestui bilanț însoțirea a avut 118 membrii cu 269 cuote fundamentale à K 200.